

Παραδοσιακή Αρχιτεκτονική στην Κύπρο

Διδάκτορ: Δρ. Φιλοκύπρου Μαρία

Φοιτητές: Αντωνία Σταύρου, Δημητρίου Σάββας, Διονύσης Χρίστος

Αποκατάσταση κατοικίας

“ΚΑΤΩ ΛΕΥΚΑΡΑ”

Τα Κάτω Λεύκαρα είναι χωριό της επαρχίας Λάρνακας σε απόσταση γύρω στα 34 χλμ. νοτιοδυτικά της πόλης.

Για την ονομασία τους, υπάρχουν τρεις διαφορετικές εκδοχές. Η πρώτη υποστηρίζει ότι προέρχεται από τις λέξεις λευκά ορη, λόγω των πετρωμάτων που υπάρχουν στην γύρω περιοχή και κυριαρχούν στις λιθόκτιστες όψεις των σπιτιών. Η δεύτερη εκδοχή υποστηρίζει ότι πήραν την ονομασία αυτή από συστάδες από μικρές λευκές που φύτευναν στην περιοχή τους και τέλος, υπάρχει και η άποψη ότι ίσως προήλθε από κάποιον οικιστή που ονομαζόταν Λευκάλος.

Βρίσκονται κτισμένα σε υψόμετρο 480 μέτρων. Το ανάγλυφο είναι λοφώδες και το υψόμετρο στα βορειοανατολικά του οικισμού φθάνει τα 417 μέτρα στην κορυφή Σιηνοκέφαλος. Το χωριό το διασχίζουν τα ποτάμια του Συρκάτη και του Αργακιού, παραπόταμων του Πεντάσχιου.

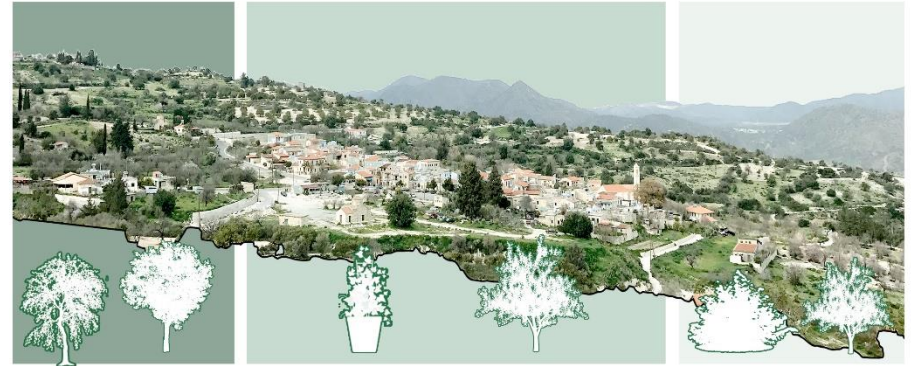
Από συγκοινωνιακής άποψης, τα Κάτω Λεύκαρα συνδέονται στα βορειοδυτικά με το γειτονικό χωριό Πάνω Λεύκαρα, σε απόσταση γύρω στο 1 χλμ. και στα νοτιοδυτικά με το χωριό Κάτω Δρυς σε απόσταση γύρω στα 4 χλμ. Στα νοτιοανατολικά υπάρχει σύνδεση με τον νέο αυτοκινητόδρομο Λευκωσία-Λεμεσό στο ύψος της Σκαρινού (γύρω στα 8 χλμ.) όπου καθιστά εύκολη και γρήγορη την πρόσβαση στο χωριό.

Κατανομή Πληθυσμού στο χωριό Κάτω Λεύκαρα

Κατανομή βλάστησης στο χωριό

Ψηλή βλάστηση στην περιοχή δυτικά του χωριού.

‘Ελεγχόμενη’ βλάστηση στη περιοχή εντός του χωριού. Χαμηλή βλάστηση διακοσμητικού χαρακτήρα με ποικιλία λουλουδιών και ‘μη ελεγχόμενη’ βλάστηση με αγριόχορτα στα εγκατελειμένα κτίρια.

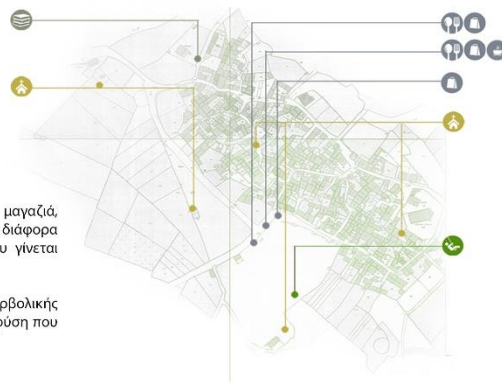
Βλάστηση με εσπεριδοειδή δέντρα στο ανατολικό τμήμα της κοινότητας, που αποτελεί το κύριο παραγωγικό έδαφος του.

Υφιστάμενες χρήσεις

Παρατηρείται πως στην πλατεία του χωριού βρίσκονται τα περισσότερα μαγαζιά, εστιατόρια και καφετέριες. Επιπρόσθετα τα Λευκαρίτικα κεντήματα πωλούνται σε διάφορα καταστήματα κυρίως στην πλατεία του χωριού. Η διαδικασία παραγωγής του γίνεται συνήθως σε ιδιωτικές κατοικίες και χρησιμοποιούνται παραδοσιακοί τρόποι.

Πολλά από τα κτίσματα έχουν καταστραφεί ή επισκευάζονται, λόγω της υπερβολικής μείωσης πληθυσμού του χωριού και την θέση τους αρχίζει να καταλαμβάνει η φύση που εξαπλώνεται διάσπαρτα στο χωριό.

Τοπογραφικό της επιλεγόμενης κατοικίας

Αίθρια σε σχέση με την κατοικία

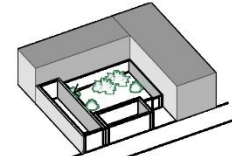
Αίθριο στο πίσω μέρος της κατοικίας

Αίθριο με ελαφριές κατασκευές στεγαστρα

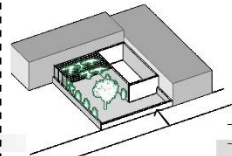
Αίθριο με ξωπόρτι

Αίθριο σε αδιέξοδο

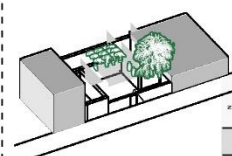
Αίθριο στη στροφή του δρόμου

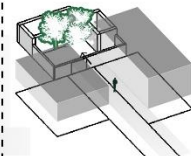
Φυτεμένη αυλή ή με χώμα

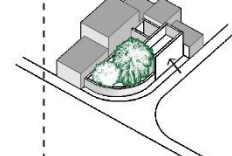
Πλακόστρωτη αυλή

Πλακόστρωτη αυλή

Φυτεμένη αυλή ή με χώμα

Φυτεύει η αυλή ή με χώμα

Το πράσινο στοιχείο στην περίπτωση αυτή ευνοεί τη βιοκλιματική λειτουργία του κτιρίου όσον αφορά αερισμό, σε αντίθεση με τον ηλιασμό που δεν ευνοείται από τη χαμηλή βλάστηση.

Η χρήση τεχνητού τρόπου σκίασης σε συνδυασμό με τη βλάστηση αποκόπτουν τον ήλιο και τον αερισμό του κτιρίου ανά εποχή.

Το πράσινο στοιχείο ευνοεί τη βιοκλιματική λειτουργία του κτιρίου όσον αφορά τον ηλιασμό, σε αντίθεση με τον αερισμό που δεν ευνοείται από τη ψηλή βλάστηση και τον εξωτερικό τοίχο.

Η απουσία ψηλής βλάστησης και η ως επί το πλείστον χρήση διακοσμητικής βλάστησης δεν αποφέρει τόσο αποτελεσματική βιοκλιματική λειτουργία στο κτίριο, ως προς τον ηλιασμό.

Το πράσινο στοιχείο στην περίπτωση αυτή ευνοεί τη βιοκλιματική λειτουργία του κτιρίου όσον αφορά τον ηλιασμό και αερισμό, ανάλογα με την εποχή και το είδος της φύτευσης.

- Ηλιασμός -
- Αερισμός +
- Φυλλοβόλα ✓
- Αειθαλή ✓
- Ψηλή φύτευση ✓
- Χαμηλή ✓

- Ηλιασμός -
- Αερισμός -
- Φυλλοβόλα ✓
- Αειθαλή ✓
- Ψηλή φύτευση ✓
- Χαμηλή ✓

- Ηλιασμός +
- Αερισμός -
- Φυλλοβόλα ✓
- Αειθαλή ✓
- Ψηλή φύτευση ✓
- Χαμηλή ✓

- Ηλιασμός -
- Αερισμός +
- Φυλλοβόλα ✓
- Αειθαλή ✓
- Ψηλή φύτευση ✓
- Χαμηλή ✓

- Ηλιασμός -
- Αερισμός +
- Φυλλοβόλα ✓
- Αειθαλή ✓
- Ψηλή φύτευση ✓
- Χαμηλή ✓

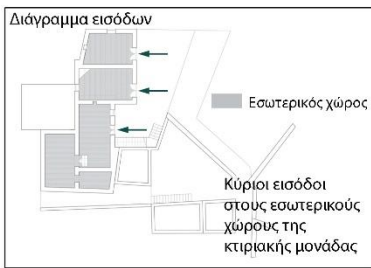
Λόγω της οπισθοχώρησης της αυλής δημιουργείται ένας πιο ιδιωτικός πολυχρήσιμος χώρος.

Η φύτευση σε αυτές τις περιπτώσεις καθορίζεται αποκλειστικά από τη χρήση που θέλει να δώσει ο κάθε χρήστης στο χώρο του.

Η αυλή ακολουθεί τη ροή του δρόμου, για αυτό η βλάστηση περιορίζεται μόνο στο εσωτερικό της αυλής σε περιορισμένο χώρο.

Η εσωτερική αυλή παίρνει σημαντικό ρόλο για την κατοικία, εφόσον όλοι ο χώρος συνδέονται με αυτή, έτσι προκύπτει ένας πολυχρήσιμος ενδιάμεσος χώρος.

Η φύτευση που εμφανίζεται σε κάθε περίπτωση με αυτή την τυπολογία αλλάζει και το χαρακτήρα του δρόμου, όπως και τη δημόσια του χρήση

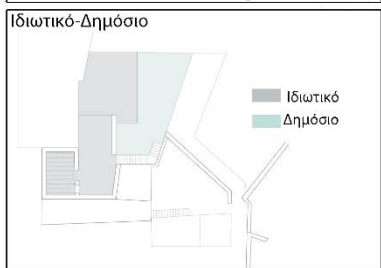
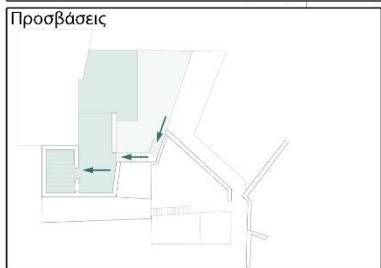

Κάτοψη Ισογείου
Κλίμακα 1/100

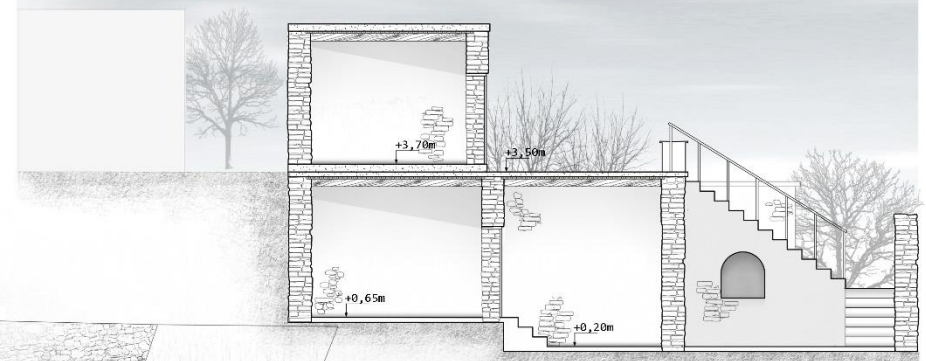

Τομή ΑΑ'
Κλίμακα 1/100

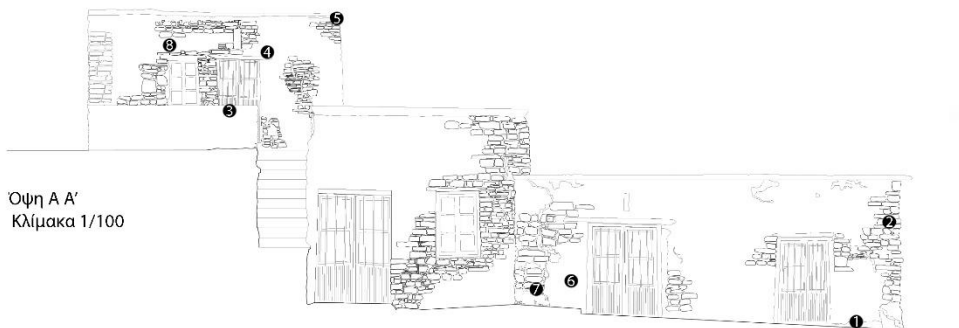
Κάτοψη Δεύτερου επιπέδου
Κλίμακα 1/100

Τομή Β Β'
Κλίμακα 1/100

Νότια όψη οικίας
Φθορά οικίας σε σχέση με το χρόνο

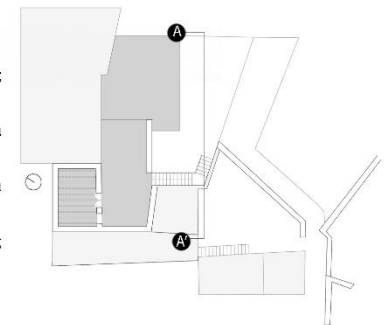
Όψη Α Α'
Κλίμακα 1/100

Υπόμνημα

- ❶ κατάρευση μέρους πέτρινου τοίχου
- ❷ αποσπασμένη λιθοδομή
- ❸ ξύλινη θύρα με σιδερέα
- ❹ ξύλινο ανώφλι θύρας
- ❺ οροφή κατοικίας από ελαφρομετόν
- ❻ επικάλυψη με τσιμεντοκονίαμα
- ❼ ρηγματώσεις και κατάρευση μέρους της τοιχοποιίας
- ❽ ξύλινο ανώφλι παραθύρου

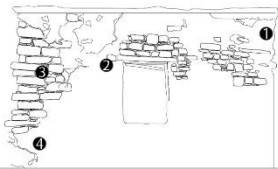
Χαρακτηριστικά όψεων

- Χρήση τοπικής πέτρας επεξεργασμένης σε κάποια σημεία (πελεκητή)
- Χρήση ξύλου σε διάφορα σημεία/ανώφλι θύρας, παραθύρου
- Χρήση ξύλου για κατασκευή πόρτας και παραθύρων
- Μεταλλικά στοιχεία για λεπτομέρειες θυρών, παραθύρων
- Χρήση ελαφρομετού στην οροφή
- Χρήση ασβεστοκονιάματος για επικάλυψη της τοιχοποιίας/χρωματισμός με μπλε χρώμα

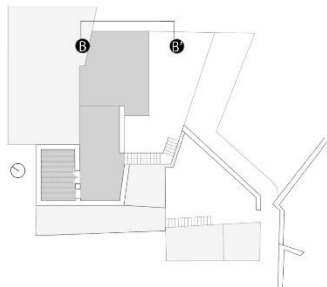

Όψη Β Β'
Κλίμακα 1/100

Υπόμνημα

- 1 Διάβρωση τσιμεντοκονιάματος/εμφάνιση τοιχοποιίας
- 2 Ξύλινο ανώφλι/καταστροφή παράθυρου οικίας
- 3 Αποσαρθρωμένη λιθοδομή
- 4 Κατάρρευση κάτω μέρους τοιχοποιίας

Μέθοδος επέμβασης

-Στερεοποίηση λιθοδομών Αποδιοργάνωση της τοιχοποιίας (ανεπαρκή κονιάματα, μη χρήση μπιατικών λίθων)

- Ανακατασκευή του αποδιοργανωμένου τμήματος

- Στερεοποίηση της λιθοδομής με έγχυση ειδικών επιλεγμένων κονιαμάτων

- Αποφυγή εισαγωγής άκαμπτων στοιχείων

-Νέα πιθανή αποδιοργάνωση (εξασφάλιση ομοιογένειας στα υλικά)

Βορειοανατολική όψη οικίας

Υπάρχουν αρκετά σημεία κατάρρευσης της τοιχοποιίας χαμηλά και ψηλά.

Επίσης σημεία διάβρωσης και αποσάθρωσης της λιθοδομής απλώθηκαν σε όλη την όψη και το μοναδικό άνοιγμα που υπάρχει στην όψη υπέστη αρκετές ζημιές χάνοντας σχεδόν ολόκληρη την υλικότητα του.

Σημεία εμφανούς βλάβης και καταστροφής τοιχοποιίας

Ρωγμές λιθοδομών

Εμφάνιση ρωγμών στα ασθενέστερα σημεία των κατασκευών και όχι απαραίτητα εκεί όπου εφαρμόζονται οι μεγαλύτερες εφελκυστικές ή διατμηματικές τάσεις.

Η σχέση του παραδοσιακού οικισμού με το χρόνο φαίνεται ξεκάθαρα κοιτάζοντας την κατοικία εσωτερικά και εξωτερικά. Ο χρόνος αφήνει το σημάδι του σε πολλά σημεία του κτίσματος, ενώ πολλές φορές οι μεγάλες ζημιές και φθορές καταστρέφουν μεγάλο μέρος του.

Πολλά χαρακτηριστικά της οικοδομής που υποδηλώνουν τη χρονολογία του κτίσματος, είτε χάθηκαν είτε έχουν υπέστη φθορές. Ακόμα τα υλικά και το κτίσιμο γενικώς της κατοικίας είναι αρκετά βοηθητικά και εξίσου σημαντικά, ώστε να μπορούσαν να βρεθούν τα στοιχεία - εργαλεία για τη μετέπειτα επέμβαση και αποκατάσταση του κτίσματος.

Η αποκατάσταση της κατοικίας ξεκινά εστιάζοντας στην επιδιόρθωση των σημείων που καταστράφηκαν ή σημεία που υπέστησαν ζημιές. Οι βλάβες των επιχρισμάτων και γενικότερα της τοιχοποιίας όπως αποκολλήσεις, διαβρώσεις και ρηγματώσεις (επιφανειακές ή σε βάθος) ή πλήρη κατάρρευση τμημάτων της οικοδομής, είναι το πρωταρχικό ζήτημα που πρέπει να αντιμετωπιστεί. Μετά από την διόρθωση εσωτερικά και εξωτερικά και την ολική στατική αποκατάσταση της κατασκευής το κτίριο είναι πλέον σε ετοιμότητα για μία νέα επέμβαση.

Πρωταρχικό μέλημα αποτελεί ο σεβασμός και η ανάδειξη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του κτιρίου και η όσο το δυνατό ομαλότερη ένταξη και προσαρμογή μίας σύγχρονης επέμβασης στην υφιστάμενη κατασκευή.

Ένα επιθυμητό αποτέλεσμα έρχεται σε πλήρη αρμονία με το υφιστάμενο κτίριο, το περιβάλλον του και την λειτουργία ενώ παράλληλα αποτελεί και σύγχρονο κτίριο- σημείο αναφοράς της περιοχής, εμπλουτισμένο με νέα στοιχεία.

Σημεία εμφανής διάβρωσης και καταστροφής τοιχοποιίας

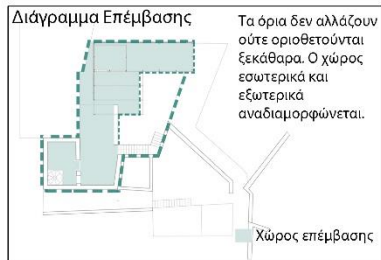

Κάτοψη Ισογείου
Κλίμακα 1/100

Αποασματικό φωτορεαλιστικό του εσωτερικού χώρου της οικίας. Η νέα διαμόρφωση του χώρου και η εσωτερική σύνδεση των κτιρίων, δημιουργούν μια ολοκληρωμένη εικόνα μιας κατοικίας με άνετους και ευχάριστους χώρους.

Κάτοψη Δεύτερου επιπέδου
Κλίμακα 1/100

Αποασματικό φωτορεαλιστικό του ξητερικού χώρου της οικίας. Δημιουργείται ένας δημόσιος χώρος - αυλή που συνδέει τα δύο επίπεδα.

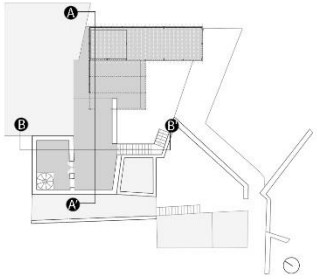
Η εξωτερική σκάλα καθορίζει και την κίνηση των επισκεπτών που επιθυμούν να περάσουν χρόνο στο δημόσιο - εκθεσιακό χώρο του νέου κτιρίου.

Τομές προτεινόμενης επέμβασης

Αλλαγές στη διαρρύθμιση των χώρων, τόσο λειτουργικά όσο και μορφολογικά. Διαμόρφωση ενός ευέλικτου προγράμματος με το συνδυασμό κατοίκησης και πολιτιστικού κέντρου του παραδοσιακού χωριού.

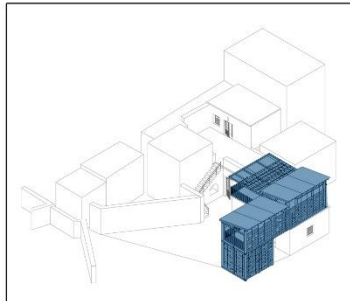
Δραστηριότητες και χαρακτηριστικά προγράμματα που λαμβάνουν χώρο στο χωριό, εντάσσονται στο πρόγραμμα του νέου κτιρίου, με κύριο σκοπό τη διάκριση του δημόσιου από τον ιδιωτικό χώρο κατοίκησης.

Τομή Α Α'
Κλίμακα 1/100

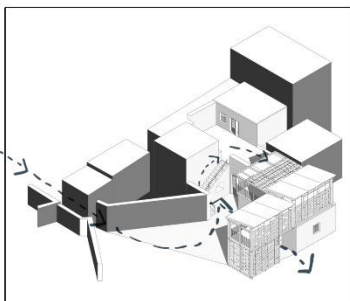
Τομή Β Β'
Κλίμακα 1/100

Η πρόταση δημιουργεί εσωτερικότητα στην υφιστάμενη οικία.

Ακόμα προσφέρει επιπλέον υποδομές για μια πιο δημόσια αξιοποίηση του κτιρίου.

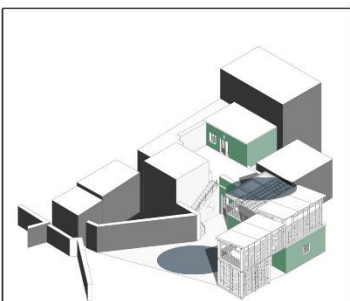
Με την μορφή ελαφριάς κατασκευής, συνυπάρχει αρμονικά με το υφιστάμενο κτίριο και υποστηρίζει τη λειτουργία του.

Προτεινόμενη κίνηση των χρηστών στο χώρο.

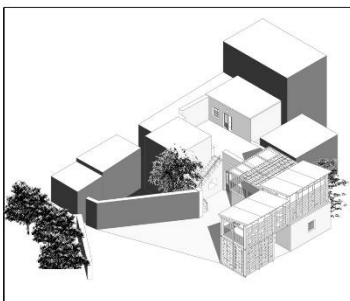
Η είσοδος στο χώρο του οικοπέδου γίνεται από τη νοτιοδυτική όψη της οικίας, ενώ δίνεται η δυνατότητα στον περατικό να εισέλθει εντός της αυλής της οικίας και να περάσει διαμέσου του περάσματος που δημιουργείται στο ισόγειο.

Η εξωτερική σκάλα καθορίζει την κίνηση των επισκεπτών στον πάνω όροφο, που λειτουργεί ως το δημόσιο πλέον μέρος της οικίας.

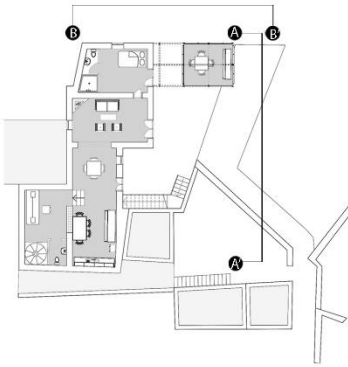

Προτεινόμενος διαχωρισμός δημόσιου και ιδιωτικού χώρου.

Ο διαχωρισμός γίνεται από το πρώτο στο δεύτερο επίπεδο, όπου σε αντίθεση με την ιδιωτική χρήση της οικίας στο ισόγειο, συναντάται η δημόσια πλατεία στην οροφή του υφιστάμενου μακρυναριού με την υποστήριξη της απαραίτητης επέμβασης.

Γενική άποψη πρότασης

Η νέα όψη που διαμορφώνεται σύμφωνα με την πρόταση επέμβασης, δίνει ένα νέο χαρακτήρα στην κατοικία, συνδιάζοντας το μοτίβο της πέτρας του παραδοσιακού κτίσματος, με το μοντέρνο μοτίβο από ξύλο που ακολουθεί η επέμβαση.

Το κέλυφος και η υλικότητα της πρότασης, φέρνει νέες εμπειρίες στο εσωτερικό του χώρου, ενώ διαδραματίζεται ένα παιχνίδι φωτός - σκιάς μέσα από τις διάτρητες όψεις που φέρει το νέο κτίσμα.

Όψη Α Α'
Κλίμακα 1/100

Όψη Β Β'
Κλίμακα 1/100

